

Lykke-Per

Når lykke-projektet kuldsejler Af Erik Høegh-Andersen

Da den unge Peter Andreas Sidenius får besked om, at han er optaget på Polyteknisk Lærestanstalt, er det med store drømme om et helt nyt liv, han rejser til København. Han er opvokset i et knugende, nøjsomt og nådesløst præstehjem, og faren tager afsked med ham som en oprører, der ikke kender til ydmyghed, men trodser Guds vilje.

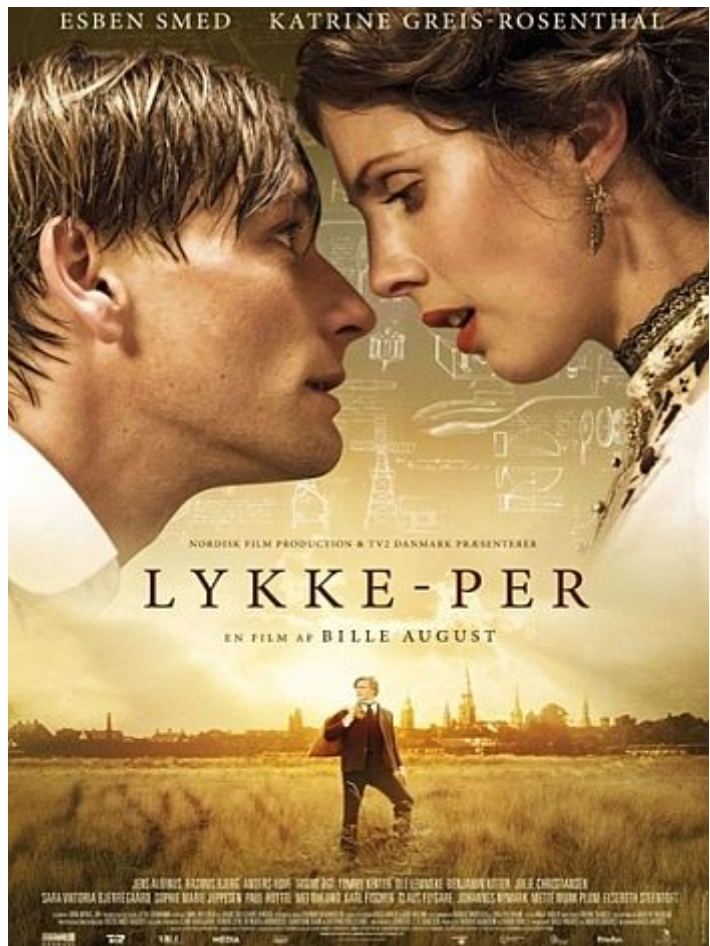
Per, som han i København lader sig kalde, mener dog at kunne lægge ikke bare sit bibelske navn bag sig, men også hele sin formørkede barndom og dens tro.

Nu venter fremtiden, det frisindede, letlevende liv. Kvinderne. Anerkendelsen. Men det er først og fremmest den moderne verdens naturvidenskab og rationalisme, som tiltrækker ham. Selv udvikler han som ingeniørstuderende et stort og visionært projekt med en havn så stor som Hamborgs i Esbjerg, med kanaler og vandveje gennem landet og med mulighed for landbrug og industri drevet af vind- og bølgeenergi.

Per er virkelig en lysende, fremsynet begavelse. Det ser ud som om lykken hænger ved hans person. Ikke mindst da han bliver inviteret ind i den rige jødiske Salomon-familie. Der vinder han den dybsindige og smukke, ældste datter, Jakobes, kærlighed, og han får en familie, som kan stå bag finansieringen af hans projekter.

Alligevel kuldsejler hans lykke-drømme. Først og fremmest på grund af en indbildsk og stivsindet stolthed. Han vil ikke skyldes nogen noget eller indrømme andre anerkendelse, som ikke har fortjent det. Og han erkender, at han har bejlet til Jakobe, ikke af kærlighed, men fordi hun med sin rigdom og dannelse kunne indgå i hans store plan. "Alt det, jeg har stræbt efter, er gået hen og blevet min ulykke", indrømmer han. Lykke-Per er således et dobbelttydigt navn. Den, som kun har lykken for øje, mister den. Eller "lykken er idiotiens formynder", som han får at vide.

Det har været hans bestræbelse blive fri, sig selv, ikke at være underlagt nogen. Slet ikke Vor Herre. Men heller de mennesker, han får med at gøre. Nogle af de stærkeste billeder i

filmen er afskeden med de ulykkelige kvinder, han har elsket og forbrugt, men som han efterlader bag sig i sin bestræbelse på at indfri sine ambitioner og realisere sig selv. Fællesskab og forpligtelse bliver aldrig en del af Pers forestilling om det ideale liv. Mens Jakobe som hans modbillede efter Pers exit kanaliserer sin kærlighed ind i oprettelsen af et asyl for fattige og hjemløse børn.

Det lykkes naturligvis ikke for Per at slippe sin barndoms uforsonlighed og tro. I en scene i Alperne kaster han i sit oprør mod den korsfæstedes "tarvelige ynkelighed" sten imod et krucifiks. Han bliver aldrig fri, men fremstår tværtimod som et sekulariseret, gudløst vrangbillede af den tro, han forkaster. Uforsonligheden, og det at livet skal føje sig efter et ganske bestemt ideal, tager han med sig og gentager farens kvælende strengthed over for sine egne børn.

Man møder både en inhuman og formørket kristendom og en åndløs, lidt for selvfed og letfærdig grundtvigianisme i Henrik Pontoppidans "Lykke-Per" og Bille Augusts film. Men både bogen og filmen viser, at den moderne troløse tro på lykken som den enkeltes projekt kan ende i en selvoervurdering og selvoptagethed, som aldrig får fat i, hvad livet drejer sig om. Som Henrik Pontoppidan skrev i sine erindringer "Arv og Gæld" i 1938:

Selv de af Skæbnen mest begunstigede, endogsaa Verdens rigeste og mægtigste Mænd, gaar ud af denne Tilværelse som insolvente Skyldnere. Fra Vuggen til Graven lever og opretholdes vi alle sammen af Kærlighedsgaver. Den, som ikke kan erkende dette, har aldrig virkelig levet!

Disse ord opsummerer for mig at se fint budskabet i Bille Augusts film, som både i de store linjer er tro mod Pontoppidans roman og har vigtigt budskab til vores tid. Vi mister det afgørende, lykken, livet, hvis vi kun har tanke for at finde eller realisere os selv.

Filmfakta

Danmark 2018 – Instr.: Bille August – Manus: Bille August, Anders Frithiof August efter romanen af Henrik Pontoppidan – Medv.: Esben Smed Jensen, Katrine Greis Rosenthal, Tommy Kentner, Jens Albinus, Rasmus Bjerg, Julia Christiansen, Bertram Cervantes Godiksen, Morten Bjørn, Anders Hove, Benjamin Kitter, Ole Lemmeke, Tammi Øst – 162 min. - Biografpremiere d. 30/8 2018 – Udlejning/pressebilleder: Nordisk Film

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=11622&area=3>

<http://www.ekkofilm.dk/anmeldelser/lykke-/>

<http://www.kulturbunkenen.dk/lykke-per/>

<https://www.moovy.dk/anmeldelser/film/Lykke-Per>